

Fiskeridirektoratet

Deres ref. 25/29139

25.september 2026

Høringssvar – Begrense fangst under minstemål

Pelagisk Forening viser til høring fra Fiskeridirektoratet om forslag om endringer i reglene for å begrense fangst under minstemål. Konkret skal dette gjøres ved to grep:

- Heve reaksjonsnivået sammenlignet med dagens praksis ved å klargjøre at all fangst av den art bruddet på tillatt innblanding er relatert til er ulovlig og følgelig skal inndras.
- Gjøre det lettere å bevise brudd på minstemålsreglene ved landingskontroll ved å knytte prosentgrensen for lovlig innblanding til hele fangsten ved landing, og ikke bare til den enkelte fiskeoperasjon, slik regelen er i dag.

Konkret skal dette gjøres ved å endre § 49 i forskrift om gjennomføring av fiske, fangst og høsting av viltlevende marine ressurser (høstingsforskriften) gjennom å innføre et nytt første ledd som vil lyde:

Dersom grenser for tillatt innblanding under minstemål overskrides vil all fangst av den art overskridelsen gjelder være ulovlig.

Konkret vil dette innebære at fangst som overskrider grensene for tillatt innblanding av minstemål, anses for å være ulovlig og vil inndras etter reglene i lov om forvaltning av viltlevende marine ressursar (havressurslova) § 54. Fangst som inndras kan fangstes på nytt dersom Fiskeridirektoratet avgjør saken innenfor samme reguleringsår.

Pelagisk Forening anser endringen som en innstramming der endringen er for omfattende og samsvarer ikke med målet om å begrense fangst under minstemål. Pelagisk Forening støtter ikke endringen.

Behovet for endringen

Fiskeridirektoratet argumenterer i høringsnotatet behovet for regelendringen. Det er den senere tid innført flere endringer i regelverket for å begrense fangst av fisk under minstemål. Fiskeridirektoratet påpeker

Inndragningsinstituttet markerer fiskers ansvar for å verne fisk under minstemål og skal fungere allmennpreventivt ved å gjøre kostanden ved å ta ut fisk under minstemål så høy at det ikke lønner seg. Pr. i dag fungerer imidlertid ikke inndragning av fangst som et effektivt verktøy for å verne fisk under minstemål.

Dette begrunnes blant annet med at man kun kan inndra den fangsten som ansees som ulovlig. For eksempel dersom regelen innebærer at man har lov å ha 20% under minstemål, og man fisker 40%, har Fiskeridirektoratet kun lov å inndra det over 20% fordi man har «lovliggjort» det under 20%. Fiskeridirektoratet konkluderer slik:

Under dagens regime står ikke inndragningen i forhold til omfanget av ulovligheten dersom vi tenker på konsekvens for fisken/bestanden.

I tillegg argumenterer Fiskeridirektoratet med utfordringer knyttet til fangst ved landing, vs enkeltfangster på havet.

Pelagisk Forening har forståelse for synspunktet. Men, høstingsforskriften konkretiserer og lovliggjør at det er en rekke fiskerier der det er fare for fangst av fisk under minstemål, og at dette er uungåelig. Dette er også uungåelig selv om fisker gjennomfører alle tiltak slik Fiskeridirektoratet skriver. Dette er også grenser som ansees som akseptable innenfor de fiskeriene det gjelder. Fisker kan, selv med innføring av alle tiltak, risikere å fiske fisk under minstemål. Det vet man ikke før fangsten er om bord og/eller fangsten leveres.

Vi har de senere årene sett eksempler på så stor innblanding av fisk at det har endt med at fisket etter målart ikke kan gjennomføres. Dette viser at uavhengig av tiltak som gjøres av fisker, så kan fisker risikere større innblanding enn det som er lovlig.

Urimelighet

Fiskeridirektoratet skriver

Det er ingen tvil om at det vil være en økonomisk belastning for det enkelte rederi og fisker å få inndratt hele fangsten. (...) Til dette vil Fiskeridirektoratet bemerke at hvor stor denne belastningen vil være vil avhenge av om fartøyet har mulighet til å fiske på nytt innen gjeldende kvoteår, slik det er adgang til etter gjeldende system. I et slikt tilfelle vil det reelle tapet reduseres til driftskostnadene for utøvelsen av fisket samt eventuelle differanser i pris på landet fangst.

Pelagisk Forening kan følge argumentasjonen i dette. Dette forutsetter at avgjørelsen fra Fiskeridirektoratet foreligger *innenfor* samme kvoteår. Man vil ikke tillates å fiske kvantumet på nytt dersom avgjørelsen foreligger neste kvoteår. Dermed kan belastningen bli svært stor. Erfaringsmessig kan saksbehandlingen på

inndragingssaker være lang, og det skjer ofte at avgjørelser ikke kommer samme år det fiskes. Muligheten for å fiske kvantumet på nytt kan avgjøres av når man fisker på året og saksbehandlingstiden til Fiskeridirektoratet. Det avhenger også om det faktisk er mulig å fiske kvantumet på nytt. I flere fiskeri, tobis for eksempel, er sesongen så kort at en avgjørelse innenfor samme reguleringsår ikke vil medføre at kvantumet kan fiskes på nytt.

Det kan også tenkes en situasjon der to saker som skjer likt i tid og i samme fiskeri, men der løsningene kommer på forskjellig tidspunkt. For eksempel en blir avgjort innen kvoteåret og en ikke. Dette vil ansees som forskjellsbehandling.

I høstingsforskriften § 49 er det et ledd som gjelder NVG sild. Dette er et fiskeri som ofte gjennomføres av mange seint på året, og det er derfor lite sannsynlig at en inndragingssak vil være avklart innen året er omme. Å kunne fiske kvantumet på nytt blir derfor svært lite sannsynlig. Tapet blir derfor betydelig om hele fangsten skal inndras.

Fiskeridirektoratet vil i en inndragingssak heller ikke ta hensyn til kostnaden ved å fiske kvantumet på nytt. Man får ikke fradrag for kostnaden det er å gjennomføre fisket i en inndragingssak.

Pelagisk Forening er også bekymret for at man får store kvantum som inndras, og fiskes på nytt. Dette må belastes norsk kvote og vil derfor gå utover alle i gruppen. Dette vil være særlig merkbart i grupper med få aktører.

Vi kan derfor ikke se at det å fiske kvantumet på nytt er et argument som kan oppveie for ulempene endringen medfører.

EMK

Fiskeridirektoratet diskuterer endringen opp mot den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK). De konkluderer med at endringen fortsatt ikke innebærer en straffereaksjon, kun en nullstilling av situasjonen. Dette synet støtter ikke Pelagisk Forening. Å inndra hele fangsten anser Pelagisk Forening som en straff.

Man anerkjenner at fangst under minstemål er en utfordring, men så lenge man er bare bittelitt over skal all fangst av den arten inndras. Igjen, for NVG sild, vil man da inndra hele fangsten dersom man har en fisk over de 20% som tillates. Det vil si at mer enn 79% er ansett som lovlig, men du straffes med å inndra 100%. I tillegg kan du i enkelte fiskeri ha fangster innenfor et svært lite geografisk område som har svært forskjellig innblandingsprosent av fisk under minstemål. Man kan derfor risikere at fangster tatt på bortimot samme tid, i samme område, kan en av fangstene være lovlig og en være ulovlig. Selv om man gjennomfører tiltakene som Fiskeridirektoratet lister opp for å unngå fangst av minstemål. Dette vil være å anse som straff etter vårt syn.

Fiskeridirektoratet skriver:

I tillegg er det viktig å fremheve at det ikke er pønale grunner som ligger bak en inndragning av hele fangsten. Grunnen til at hele fangsten inndras er hensynet til å beskytte yngel og å hindre et fiske som går ut over hele flåtens driftsgrunnlag. Det er ikke et ønske å påføre fisker et onde. Dette går tydelig frem av utdragene ovenfor om lovgiverviljen, og av at man får lov til å fiske kvantumet på nytt.

Å inndra hele fangsten er et onde. Og får man ikke fiske kvantumet på nytt er man indirekte straffet. Alle er enig i målet om å beskytte yngel, men Pelagisk Forening mener at endringsforslaget går for langt. Dersom målet er å beskytte yngel må man innføre andre tiltak og andre sanksjonsmetoder.

Per i dag foreligger det eksisterende regelverk gjennom havressurslova § 65, 3.ledd for inndragning av hele fangsten om man blant annet bryter reglene om minstemål. Fiskeridirektoratet har derfor eksisterende sanksjonsmuligheter. Å benytte seg av denne vil oppfylle intensjonen med endringen som foreslås, jf. det Fiskeridirektoratet skriver i sitt notat:

Fiskeridirektoratet erfarer at denne regelen gir en for mild reaksjon til å sikre et tilstrekkelig vern av frisk under minstemål. Det har vært flere episoder hvor fartøy med svært høy innblanding av minstemålsfisk drar rett ut og fisker i det samme området etter en inndragning. I enkelte tilfeller kan fisker komme gunstig ut av en inndragningssak fordi inndragningsbeløpet i % av total fangst blir en god del lavere enn %-vis andel i antall. (...). Under dagens regime står ikke inndragningen i forhold til omfanget av ulovligheten dersom vi tenker på konsekvens for fisken/bestanden.

Pelagisk Forening er derfor imot forslaget. Dersom man likevel velger å gå videre med forslaget oppfordrer vi til å få endringen vurdert opp mot EMK av Justisdepartementets lovavdeling.

Med hilsen

Pelagisk Forening - Pelagisk Servicekontor AS

Mariann Frantsen
daglig leder

Mia Høgi
seniorrådgiver